

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na skupni naslov letno 24 Din; na posamezni naslov letno 30 Din. V inozemstvo: letno 65 Din. Z M. listom letno 100 Din.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo v Dolnji Lendavi. Uprava v Murski Soboti, Križeva ul. 4.

Cena oglasov: stran: cela 400 Din., pol 200 Din., četrt 100 Din.; mali oglasi do 20 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din.; med tekstem vsaka reč 2 D. Pri večkratni objavi popust.

Cerkev i država.

Nemški pušpeki so 10. junija izdali pastirsko pismo, v šterom so jasno izpovedali stališče Kat. Cerkve do nove politične vlade v Nemčiji i žele katoličanov. Ar so njihove reči valávne za katoličane v vseh državaj, se stavimo pri njih. Glavne misli so sledéče:

„V narodi i domovini vidimo neprecenlive naturne vrednote (dúševne vrednosti) i v pravoy lúbezni do domovine lepo od Boga izvirajočo moč, ki je stvárjala vse junake staroga i novoga zakona, pa tudi Zveličara samoga. Z vsov znotrašnjov prizrčnostjov je Zveličar viso na svojoj domovini i na svojem narodi i je objokávao nesrečo svetoga mesta (Jeruzalema). Lúbézen do domovine je v krščanstvi tudi v časaj najhújšega preganjanja obdržála neoskrunjeno svojo predpravico do dnes. — Liki kak krščeniki tudi ne bomo pozabili, da obstoji nad narodom i domovinov ešče naturalna i krščanska skupnost vseh narodov sveta, ki tvorijo bože svetovno vladarstvo, štero je Zveličar, brez rázločka plemena i jezika, obino v svojoj odrešilnoj lúbezni.“

„Katoličan vidi v pokorščini odblik bože oblasti nad človeštvom. Liki mi smemo pričakovati tudi, da državna oblast sledeč lepomi zglédi cerkvene pokorščine ne bo kratila slóbode človeka, če toga skupno dobro ne zahteva i da bo vsakomi državlani pústila, ka je njegovoga, lastnino, čast i slóbodo. Vsaka krivica, štero včini državna oblast, se mora maščúvati na državnoj oblasti i na državnoj skupnosti.

Fundament države je pravičnost!

To starinsko istino, štero so glásili že poganski rimski modrijani, povdárjajo tudi nemški pušpeki. „Odločno povemo, da nam je túja vsaka politika, ki bi štela povrnóti krivico z novov krivicov i ki bi štela pripraviti svetovno bojno. Dobro je tudi, če se nova državna oblast trúdi, nemški narod dúševno i telóvno ozdraviti i okre-

piti, ar tej cili ležijo vsi v naših starih katoličanskih vodilaj. Naša mladina se mora v deli i v veselji do dela jakostno i telóvno okrépiti, da se bo mogla hasnovita združiti v narodno skupnost. Kakpa moramo zdignoti pri tom svoj glas i zahtevati, da naj se nikak dobro tela ne postavi nad dobro človeške dúše, da se ne zapostávljajo dúhovne potrebóče. Če teda državna oblast želé, da se mesto razdrtosti naseli v našoj državi skupnost i združenosť, pótom bo v nas katoličanaj najšla rázumne i požrtvovalne pomočnike. Samo mi smo i ostanemo mišljenja, da se narodno edinstvo ne dá doségnoti samo s krvnim edinstvom, liki zlasti i v prvoj vrsti z edinstvom dúhá i svetovnoga gledanja. Stalno povdárjanje „plemena“ je v telko pogrešeno, ar odpira pot mnogim krivicom i zavolo toga obremenjuje krščansko vest. Tudi dnes valá, da je „pravica fundament (temelj) sreče lúdstva“ — i tá pravica se mora dati vsem, tudi drúgokrvnim, protivnikom, politično ináči mislečim.

Vera pa je temelj té pravice. Veséli smo, da so vodilni možjé v državi jasno izpovedali, da želejo svoje delo zgraditi na krščanstvi. Liki ka zahteva (ostro želé) to krščanstvo? Mi smo ponosni (gizdavi v lepom pomenu) na svoj rod, ponosno se pripoznávamo za Nemce, smo pripravni doprinesiti za lúdstvo i domovino tudi največše žrtve, liki za toga volo ne pozáblamo, da smo tudi kotrige velke svetovne katoličanske družbe, ki má svojega vodjo v Kristušovom nárestniki v Rimi. V to družbo smo tak znotrašnje vraščeneni, da bi vsakši poskus, ki bi nas šteo iz nje iztrgati, bili prisiljeni vzeti za zločinsko vmešavanje v naše najsvetejše pravico.

Cerkvi slóbodo!

Vera i Cerkev se lejko razvijata samo, če se njima dovóli ona slóboda, štera je za doségo njenih namenov potrebna. Cerkev je po svoj vretini, po

svojih cilaj i sredstvaj popuna družba, ki ne sprejéma pravice do obstoja i do dela komaj od države, liki naravnóč od Boga. Samo, če je cerkev slóbodna, bo zmožna deliti svoj materni blagoslov narodom i državam. Voditelje nemške države najteda ne pozabijo, da delajo v lastiven hasek i v hasek države, če kak gledajo v katoličansko Cerkev kak v podvrženo slúžečko deklo, liki za božo silo, ki človeka v dúšnoj vesti i pod kaštigov greha véže na spunjávanje dužnosti do države i ki jo je teda potrebno spoštúvati.

Če pa naj cerkev razvija svoje plodovito življenje, je ne zadosta, da je znotrašnje slóbodna, liki se njoj mora pústiti tudi vsa slóboda v javnom, očívsnom deli. Cerkev mora vse zasebno i javno življenje s svojimi oživájočimi návuki prekvasiti. Ešče potom postane narod krščanski v pravom znamenúvanji reči. Pokristjanitev se pa začénja v družini, pri vzgoji mladine. Zato mislimo, da je medverska vzgoja, ki versko vzgojo različnih ver med sebov meša, kvarna i nedopústna. Na té način se ne vzgajajo verski i državlanski značaji. Zato mora država skrbeti, da bo verska vzgoja skrbno očuvana. Naša dužnost je, da stvorimo značaje, trdne verske značaje i ne lúdi, ki so mlačni proti največšim istinam, ar samo takši značaji bodo tudi dobri državlani. Če bi se po nesreči skušalo gojiti versko mlačne državlane, kak se pa naj te državna oblast znaša, da bodo državlanske dužnosti vestno i zvesto spunjávali, če so zbrisali v sebi čút verskih obveznosti?

Slóboda mladinskih družtev.

Tudi pótom, gda je državlan zapústo šolo, je potreben nadalne vzgoje, ki njemi jo davle cerkev. Če bi Cerkev štela odraščenoga človeka prepúščati samomi sebi, bi zanemarjala svoje najosnovnejše dužnosti. Zato so se nastavila naša mladinska družstva, ki so v preminóčnosti bilá tak velkoga pomena. Mi neščemo mladine iztrgati iz narodne skupnosti i jo zgrabiti v postranske skupine z lastivnimi političnimi cili — liki ščemo to mladino napóti v krš-

čansko jákostno življenje, gde se jedino vzgajajo pravi državlaní. Če što proti guči, da sport pa telovadba nemata nikaj opraviti s cerkvijov, tisti pozábla, da obsega cerkev vse življenje krščenika brez izjeme. I ravno cerkev lejko dá telóvnoj vzgoji čisto drúge fundamente i námene, ar jo uvrsti v nadnaravna sredstva za človeško posvečüvanje. Túdi telo je od Boga i tela nemremo ločiti od dúše.

Slóboda tiska.

Cerkev se nesmi odpovedati denéšnjemi dúšnopastirskomi sredstvi — kat. tiski (novine, knige) i mora za njega zahtevati bár ono merilo slóbode, štero njojomogoča, da s tiskanov rečjov vzgaja, vči, popravlja i poravna vse, ka je brezverski tisk pokvaro. Katol. tisk je bio vsigdar državotvoren.“ — — Na konci pa želežo púšpeki: „Obnova nemškoga naroda naj se vrši v imeni križa i naj bo znova križ, na šterom nas je Zveličiteo odrešo, koróna našega novoga narodnoga rojstva!“

Domača i svetovna politika.

Jugoslavija.

Na zadnjój seji narodne skúpšćine je bio sprejeti zakon od sprememb i dopolnitve zakona od agrarne reforme. Pri tom je več govornikov povedalo, da je te zakon ne dober, ar z njim nede rešeno pitanje agrarne reforme tak, kak bi moglo biti. Med drúgimi je gučao túdi poslanec Pavlič, ki je brano cerkvena posestva kak katoličanske tak túdi pravoslavne cerkve, štera túdi pridejo pod agrarno reformo. To pa samo v Dravskoj, Savskoj i Donavskoj banovini, to je v takzvanih prečanskih krajaj. Za zakon je glasüvalo 160, proti pa 15 poslancov. Eden poslanec je povedao, da je v severnih krajaj države 840 veleposestnikov melo nad 2 milijona kataster. plügov zemle. V Hrvatskoj i Sloveniji je melo okoli 180.000 kmečkih drúžin 226.000 kat. plügov zemle; okoli 1000 posestnikov pa vsaki prek 100 kat. pl. — sküпно 750.000 kat. pl. Okoli 60.000 kmečkih drúžin pa sploj nema zemlé!

Posl. Pavlič je obsojao izpeljavo agr. reforme v Sloveniji, ar se je godila protizakonito. Túdi posl. dr. I. Lončarevič je našerci popisao, kak se je delila zemla v Sloveniji, pravo je, da so se godile nepravilnosti itd. G.

Pavlič je, brano slovenske púšpeke, ki so dali vse svoje premoženje za narodne namene: tak Slomšek, Mahnič, Jeglič i Hrvat Štrosmajer. Pravo je: „ali je to plačilo velkomi domolübi Jegliči, da se razdeli posestvo ljubljanskoga púšpeka? Ali se ne vodi v našoj državi kulturni boj?“ Pritom je posl. JRKD Pustoslemšek skričao: „Pravoslavna cerkev je narodna, katoličanska pa italjanska!“ (Za stranko toga poslanca je glasüvalo v našoj krajini okoli 16.900 lüdi.)

Na seji senata, ki má túdi zasedanje, je zahtevao pravosodni minister, da se predata sodišći senator Dragovič i prosvetni minister Stankovič. Sestavi se poseben odbor, ki bo razpravlao od toga. Nadale je senat túdi sprejeo zakon za pobijanje korupcije, zakon o izvedbi agrarne reforme v Južnoj Srbiji i Črnoj gori.

Po novom občinskem zakoni se bodo vršile občinske volitve v moravskoj banovini, to je na ozemli Stare Srbije, 30. junija.

Avstrija.

Dr. Dollfus

Boj med Avstrijov i Nemčijov se bije naprej i je zmerom hüjši. Hitler i njegovi pristaši so zmerom bole divji v tom boji. Dr. Dollfus se pa korajžno brani, ar ga podpira ves kulturni svet. Narodni socialisti, ki delajo po komandi Hitlerovoj, ščejo po vsój sili napraviti v Avstriji zmešnjavo i nered, da bi si jo Hitler leži osvojo. Bombni atentati so na dnevnom rédi. Pri zadnjem atentati na Dunaji je policija zasela „Rjavo hižo“ to je dom narodnih socialistov. Túdi v Innsbrucki je te dom zasedla policija. Vsi voditeli narodnih socialistov so aretirani, drúgi so odbežali v Nemčijo.

V Linzi je bio aretirani glavni organizator narodnih-socialistov državni poslanec dr. Habicht. Kak odgovor na to je bio v Berlini aretirani svetnik avstrijskoga poslaništva dr. Wasserbeck, ki je bio izgnani iz Nemčije, kak túdi dr. Habicht iz Avstrije.

Dr. Dollfus se je na poti iz Londona stavo v Parizi. Tú je meo razgovore s predsednikom Daladierom i zvünešnjim ministrom Boncourom. Teva sta njemi povedala, da zapadne velesile ne dopüstijo, da bi se Avstrija zadüšila v narodnom socializmu.

Nemčija.

Adolf Hitler

Hitler je s svojov politikov naleto na veliko nezadovolstvo v inozemstvu, pa túdi doma má zmerom vekše nevole pri svojem „vednačenji“.

Najprle nemški nacionalci, štere bi Hitler rad vrgeo iz vlade. Njihov vodja Hugenberg je najmre gospodarski minister v državnoj vladi i nešče zmerom tak delati kak Hitler. Tej se pa opirajo na organizacijo frontnih bojovnikov takzvani Stalhelm, ki je vojaško organizirani i ščista neodvisen od narodni socialistov.

Túdi centrum njemi dela težave, kak se je posebno pokazalo na shodi katoliških rokodelskih drúštev v Müncheni, gde so govorniki povdarjali, da so zvesti i odložni člani nemškoga naroda, ne so pa pripravljeni, da bi se zednačili s hitlerstvom.

Pa túdi protestantovska cerkev se brani, da bi bila pod državnov komandov i većina Hitlerjancov je proti tomi, da je Hitler imenüvao púšpeka vsem protestantom, ki je ne njegov pristaš. Tak delajo razdor túdi v protestantovskoj cerkvi.

Španija.

Po dugih pogajanjaj s socialisti je novo vlado znova sestavo bivši predsednik Azana. V vladi so zastopane tiste stranke kak prle.

Italija.

Včasi po podpisu pakta štirih se Italija približavle Franciji. V te namen vodi z Mussolinijom pogajanja poslanik de Jouvenel, ki je največji zagovornik francusko-taljanskoga zблиžanja. Nemčija, štera se boji, da se pakt štirih ne bi spremeno v francusko-italjansko zvezo proti Nemčiji, je vmes segnola i se proti, da pakta štirih ne sprejme.

Poljska.

V Lvovi, ednom med največšimi mesti Poljske, je bila 18. junija proslava 10 letnice Jugoslovansko-Poljske lige. Vdeležili so se proslave največši predstavniki poljskih oblasti, jugoslovanski poslanik v Varšavi i delegacija mesta Dubrovnika. Pri toj priliki so imenüvali edno najlepših vulic Lvova po hrvatskom pesniki Gunduliči, ki je bio doma v Dubrovniku. Ta proslava je najbolši dokaz prijateljstva poljskoga naroda do Jugoslavije.

Anglija.

Svetovna gospodarska konferenca se vrši v Londoni. Prišlo je 2000 zastopnikov 67 držav sveta. Med temi zastopniki je nad 100 ministrov. Konferenco je odpro sam angleški kral. Predseduje njoj angleški ministerski predsednik Macdonald. Zvoljeni je vnogo odborov, za vsakše pitanje posebi. Vršijo se seje i govori. Edini uspeh dozdej je bio te, da so se angleški i amerikanski zastopniki pogodili na stalnost dolara i funt-šterlinga, tak, da bo funt-šterling vreden štiri dolare. Tüdi na carinsko premirje je že pristala večina evropskih držav.

Posebna komisija je sprejela predlog Francuske vlade, da se zniža delavni čas i s tem pobija brezposelnost. Delodajalci so bili, razumlivo, proti tomi.

Združene države.

Od 13 evropskih držav, štere bi mogle 15. t. m. Ameriki plačati določeni deo vojnih dugóv, je plačalo samo 7. Nikaj so ne plačale: Francija, Belgija, Poljska, Madjarska, Rumunija i Jugoslavija. Eden deo so plačale: Anglija, Italija, Latvija i Törska. Edino Finska je plačala celo šumo. Tak so Združene države dobile samo 8% tiste šume, kak bi mogle dobiti.

Slovenska Krajina.

Na znanje kotrigam Agrarne i gospodarske zadrüge.

Cena kukorice je poskočila za deset din. eden den samo. Kukorica se bo jako podragšala. Opo-minamo zato svoje kotrige, naj se v Črensovcih v Našem Domi ali v Soboti v starom Martinišči včasi javijo, keliko kukorce de njim tr-belo. Zadnji vagon smo naročili. Javite se včasi, kak to prečtete, nikaj ne odlašajte, ar de zadnja kukorica okoli 27. juna tü.

Vodstvo zadrüge.

Dolnja Lendava.

Sresko načelstvo v D. Lendavi bo imelo svoje uradne dneve: 1. v Beltincih (gostilna Zemlič): v tork 4. julija, v tork 5. septembra, v sredo 8. novembra tekóčega leta, vsigdar z začetkom ob 9 vöri 30 minut. — 2. V Turnišči: v sredo 20. septembra, v sredo 20. decembra; vsigdar z začetkom ob 2. vöri odvečara v prostoraj občinskoga urada v Turnišči. — Če bi bila kakša sprememba, se bo pravočasno naznánila. — Shranite si té Novine, ravnotak tiste, v šterih so razglašeni uradni dnevi sreskoga sodišča v D. Lendavi.

Čüdno. So v Lendavi javni lokali, šteri nemajo niti ednih katoličanskih novin, četüdi živejo od katoličanov. Vse drügo májo, samo naših katoličanskih časopisov ne. Zato pazite lüdje, kama hodite. Kde nega katoličanskoga tiska, tam je ne tvoje mesto. Če prideš v takše mesto, pa naj bo to gostilna, kavarna ali kaj drügoga, zahtevli časopis katoličanskoga mišljenja, če nemajo, zapüsti lokal. To je tvoja katoličanska dužnost.

„Slovenca“, katoličanski dnevnik, dobite vsakši den v trafiki pri M. Sever. Kda mate kakši poseo v Lendavi, stopite v to trafiko i tam dobite za eden dinar najbolše katoličanske novine.

Pridite v Lendavo. Kak smo že pisali, bodo pri nas na Petrovo velke slavnosti gasilskoga društva. Polovična vožnja po železnici je dovoljena. Na Petrovo ob 9. vöri bo slovesna služba boža. Zatem bo blagoslovitev nove zastave i motorke (menše). Popoldnevi pa bo veselica v Tkalcovom ogradi. Naše društvo je edno najbolših družtev daleč naokoli. Ob 60 letnici obstoja tüdi mi družtvi iskreno častitamo.

Nekaj iz zgodovine lendavskoga gasilskoga društva. Društvo je ustanovo 1. 1873. Dr. Mihael Hajoš,

odvetnik v Lendavi. Ta naš ustanoviteo je zakopani v cerkvi pri Sv. Trojici. Toga meseca 28. bo društvo položilo na njegov grob venec. Kda se je društvo ustanovilo, je bila nabavljena ročna brizgalna. L. 1900 smo nabavili novo ročno brizgalno. Pa je bila za ves kraj edna premalo, zato smo nabavili 1905 še eno ročno brizgalno in eno lestvo. Razvoj je zazstao. Komaj po prevrati je društvo znova začelo agilno delati. Ob prevrati je bilo družtvi skoro vse vkradjeno. L. 1925 je društvo spravo na trdne noge Dr. Viljem Némety. L. 1930 smo si nabavili motorko, 1931 velki auto i 1932 menjšo motorko i zastavo.

Motenja službe bcže. Tisto nedelo pred sokolskov prireditvov je meo nekši orkester v državnoj osn. šoli v D. Lendavi svojo vajo. Okna so bila med vajov odpreta. Ar je cerkev samo nekaj metrov od šole oddaljena i se je vaja vršila ravno med javnov službov božov, je to vernike jako motilo pri molitvi. Vüпали smo se, da se kaj takšega ne ponovi. Pa se je.

Dne 18. toga meseca so meli Sokoli páli nekšo prireditev. Muzika za to prireditev je med službov božov igrala mimo cerkvi, za nekaj časa nekam odišla, nato pa je prišla i se je poleg cerkvi stavila i naprej igrala. Verniki so se radi ponovnoga motenja službe bože pri pristojnoj cerkvenoj oblasti pritožili.

Premινόči petek sta na okrajnom načelstvi prevzela glavar iz Lentibe i župan županije Zala vogrske spise, ki se nanášajo na občine, štere so negda pripadale lendavskomi okrajaj, dnes pa so na Vogrskom.

SI ŽE PLAČAO „NOVINE“?

„V Slovensko krajino dobre učitele!“ Pod tem naslovom piše „Slovenec“ 18. t. m.: „Ar je pri nas vogrska narodna menšina, je nekaj mest v lendavskom okrajaj razpisanih z državnim i vogrskim učnim jezikom. Tak pravi ministerstvo. Pa se je oglaso „Pohod“, ki pravi, da je blaznost, če se zahteva tüdi znanje vogrskoga jezika. Pravi, da je to norčüvanje v obraz vsem našim učitelom — narodnjakom, ki težko čakajo službo. Nemo proti niednomi učiteli. Naj nastavi oblast k nam, koga šče. Vendar istina je, da učiteo, ki obvlada oba jezika, dosta leži i prle navči deco slovenskoga jezika, kak učiteo, šteromi postane slabo, če čüje vogrski gučati. Ne maramo pa učitelov, zavolo šterih morajo deca iskati zdravniško pomoč. Dopisnik imenüje naše narečje barbarski (divji) jezik. Če se njemi pri nas ne vidi i nemre poslušati našega jezika, pa z Bogom i nigdar več na vidénje!“

Popravek. „No, že pá Novine popravljajo!“ O ne! Samo to naznanjamo vsem, ki nam svoje „popravke“ pošilajo, da morajo vsi popravki odgovarjati predpisom zakona o tiski! Če se je dužno uredništvo ravnati po zakoni — so to dužni tudi vsi „popravilci“!

Sprejemni izpit za I. razred realne gimnazije v M. Soboti. Učenci, ki se hočejo vpisati v I. razred, morajo delati sprejemni izpit. Zato morajo vložiti v dneh od 20. do 29. junija na ravnateljstvo drž. real. gimnazije v M. Soboti pismeno prošnjo, da se jim dovoli delati sprejemni izpit. Prošnja mora biti kolkovana 5 Din; priložen ji mora biti krstni list in spričevalo o dovršenem IV. razr. osnovne šole. — V I. razred bo sprejet samo tisti, ki je dovršil IV. razr. osn. šole brez slabe ocene in ki ima iz vedenja vsaj dobro ter bodo letos dovršili 10.—13. leto starosti. Sprejemni izpiti se bodo vršili 30. junija in 1. julija.

Ne páčite imen! Že večkrat smo opominali, naj nihče ne páči imen naših vesnic. Grdo je praviti: „Murska“ — mesto Sóbota; slabo je: „sobotski ali sobotški“ — prav je sobočki, kak gučimo mi i kak zahteva čüt jezika pa slovnica. Ne: v „Cankovo, v Tišino“ — liki: „na C., na T.“! Takše pačenje si rade privoščijo različne novine, ki so prej pisane v „književnoj“ slovenščini! Sram pa naj bo tiste novinare, da ne poznajo lepše slovenščine! Jezik dela narod, ne novine!

Delavci iz naše krajine delajo v sezoni od 15. maja do 10. avgusta samo za hrano i 4½ metercentov pšenice. To so sezonski delavci v Slavoniji i drugih krajaj naše države.

Sobočka gimnazija. Mnogi nas spítavajo, zakaj so Novine ne prinesle razglaša o vpisi na gimnaziji v Sóboti. Odgovarjamo, da smo razglaša letos ne dobili. Zakaj, ne vemo, radi bi pa zvedeli, v imeni svojih naročnikov.

Gančani. Dnes na naše proščenje bo blagoslólveno novo križno drevo, postavljeno v spomin † N., Žaliga, šteri se je lani pri mlatitvi smrtno ponesrečo. Njegova žela je bila, naj postavijo te križ.

Murska Sobota. Sprejem v salezijanski dijaški dom Martinišče. Sprejemajo se zdravi, nadarjeni dečki, ki obiskujejo drž. realno gimnazijo v M. Soboti. Gojenci imajo v zavodu vso oskrbo, dobro versko vzgojo in pomoč v učenju. Goji se tudi petje in godba. Zavod ima zračne učilnice in spalnice, gledališče, igrišče in kopalnišče. Mesečna vzdrževalnina je primeroma nizka. Kdor namerava prositi za sprejem v Martinišče kot prvošolec, naj pride v M. Soboto že 26. junija. Tu se bo nekaj dni pripravljaj na sprejemni izpit. Po prestanem izpita pa se bo vrnil na svoj dom in ostal tam do začetka šolskega leta. Kdor pa sprejemnega izpita ne bo delal, ker je drugo, tretje ali četrtošolec, pa se naj v svrhu sprejema v Martinišče čimprej pismeno oglasi pri — Vodstvu Martinišča v M. Soboti.

Dr. M. Sesardič, banovinski zdravnik v Beltinci, ordinira v malom gradi.

Pod kola je spadno. Š. G., priletel dečko iz Bratonec se je z biciklinom vračao iz Brezovice. Na poti proti Gomilicam je dojšeo kmeta, ki je pelao voz sena. Ar je bilo na vé-

čar, je dečko zavozo v voz i spadno pod potač. Na srečo njemi je kolo šlo samo prek po nogi. Lüdje pravijo, da je nesreče kriva čerezredna pijanost ponesrečenoga.

Naša mladina — poštúj materni jezik! Žalostno je, da naši dečki i dekle, ki za nekelko mesecov odidejo na sosidno Hrvatsko, pozabijo slovenski. Tak da bi je bilo srám gučati jezik, šteroga je navčila njüva mati. Eden kmečki dečko, ki komaj málo leto dela sabolijo v Varaždini, piše svojemi pajdáši takše pismo: „Molim Vas, da li bote mogel napraviti ove cipele do gančkog proštenja. Odneste je tamo k Ž. . . . vim. Peneze dobite tam pri njem. Samo lepo napravite, bomo več udomaša pili. Napravite lepo štopane opsice dost visoke. Sa veleštovanjem Stjepan.“ — Inda smo ga za Pišto zvali, zdaj je pa že Stjepan postano. O, ti nevolen bratonski Stjepan, da bi znao, kakšo diko nam činiš s takšimi pismi, gotovo nam jih ne bi pošilao.

Na znanje vlagatelom i dužnikom. Hranilnica i posojilnica v Črensovcih naznanja svojim dužnikóm, naj obresti i dug plačújejo od pónedelka do petka vsaki tjedem predpoldnom od 8 do 12. vöre. Svojim vlagatelom pa naznanja, naj pridejo po obresti ali vloge samo po sobotaj od 8 do 12 vöre predpoldnom. Ka penez se nabere do sobote, se izplača vlagatelom. V ednom leti smo že prek dva milijona dinarov brez teškoč izplačali. Prosimo pa tudi vse, ki majo doma peneze, naj je vložijo. Dobijo 2% intereša od njih i je vsaki hip lejko z dignejo, ka zdaj vložijo.

Načelstvo.

Joško Maučec:

Zgodovina Slovenske krajine.

Razširjanje lüteranstva po Slovenskoj krajini i Bočkajovi nemiri.

S pomočjov plemenitašov, ki so gospodovali nad našim slovenskim lüdstvom v našoj krajini, so lüterani dobili v svojo oblast tudi dosta katoličanskih farnih cerkvi. Plemenitaš i goreči braniteo lüteranske vere Jurij Sechy jim je izročo okoli l. 1605. župnijo Matere bože na Tišini i cerkev Sv. Jürja, ki sta ne imeli v tom časi düšnih pastirov. Velko moč je dobilo lüteranstvo v Slovenskoj krajini za tak zvanih Bočkajovih nemirov. — Za vlade krala Rudolfa II. (1576—1612.) sta bila njegova namestnika na Vogrskom nadvojvoda Ernest (1580—1604) i Matija (1604—1608.) Slovenska krajina je bila v tom časi hüdo prizadeta po po krvoločnih Törkaj, ki so ropali i

morili po njej. V tom časi je velki vezir Sinan-paša z velkov armadov pridró na Vogrsko i začno petnajstletno bojno proti krali Rudolfa. Meja törške oblasti je v tom časi segala skoro do slovenskih pokrajin, ki so zavolo mnogih bojov i prask dosta trpele. L. 1594 se je posrečilo Juriji Zrinskomi, gospodari Medjimurja, dobiti v svojo oblast v zalajskom (zala) i šomodskom komitali, tak Breznico, Segežd, Bobovac i Čurgo. Dosta vekšega pomena pa je bio Bočkajov upor (1604—1606). — Kalvinec Štefan Bočkaj, izprva pristaš krala Rudolfa, je zbrao okoli Dobrecina i Velkoga Varadina mnogobrojno vojsko boja i ropa želnih hajdukov (krucov), ki so se klatili po deželi, se dvigno ž njimi v obrambo lüteranstva i kalvinstva proti casari Rudolfa II. i stopo celo v zvezo s Törki. Njegovi „kruci“ so kak Törki klali, ropali i požigali po obmejnih pokrajinaj. Bočkajov boj proti krali je povzročo na Vogrskom levo od Dunave splošni lüdski upor. Dneva 20. aprila 1602 se je

dao Bočkaj od vogrskih i erdelskih stanov oklicati za kneza vogrskoga i erdelskoga. Njegovi boji s kraljevskimi četami so bili v začetki uspešni. Bočkajov povelnik Gregor Nemeth je prekoračo Dunavo i vdvo v železno županijo, gde je osvojo Sombathely, Kisek i Kermedin. Včasi po Nemetovom prihodi so velikašje i plemiči železne i zalajske županije prestopili na njegovo stran, med njimi tudi Tomaž Nadasdy. Deloma so potegnoli z Bočkajom zato, ar se je bojevalo proti krali Rudolfa za slobodo lüteranstva i kalvinstva, deloma pa iz straha pred zmagonosnim vojskovodjom. Ka se je ne z lepa pokorilo, je Nemeth z ognjom i mečom neusmiljeno vničo. Njegovi „Kruc“ so vdrli tudi na Štajersko, opustošili Radgono, okolico Ljutomera i Ormoža. Kak piše ormoški župnik Ivan Dvorčič, so v tom mestu oropali tudi župno cerkev i odnesli za 500 gold. dragocenosti. Po dugom boji se je nato leta 1606. skleno mir z Bočkajom, to je tak zvaní dunajski mir, ar se je skle-

Črensovci. Na Telovo smo meli krasno procesijo, v šteroj je vladao vzoren red. Našemi vučitelstvi se moramo zahvaliti, ka je držalo red pri šolskoj mladini. — Dnes tjeđen je mladinski odsek Kat. akcije obhajao na sestanki spomin sv. Alojzija, patrona mladine. V najslabšem vremeni se je zbralo nad sto mladine. Zbor dečkov je jako lepo spevao štiriglasno pesem „Zgodnja danica.“ Za tov je prišla deklamacija na čast sv. Alojziji i za njov govor Klekl Jožefa: Sv. Alojzij i mladina. Povedali so nam sledeče: Bio sam pred par leti v Rimi i tu sam bio tak srečen, da sem smeo mešivati pri grobi, pri teli Angelskoga mladenca sv. Alojzija. Pri toj svetoj meši sam proso čistočo za sebe i za našo slovensko mladino.

Sv. Alojz ne meo načišega tela, kak mi mamó. Meo je poželenje v njem kak je mi mamó, samo ka je zmagao on, ne pa poželenje. Kakše orožje je pa rabo, ka je vsikdar zmagao? Troje. Rad je meo Marijo, čisto Devico i toj vseli, pri vsakom skušavanji z detinskim vüpanjom odkrio svoje borbe: Mamika čiste matere sin, čisti more biti, pazi na mené — Bičao se je do krvavoga, zatajüvao v pogledi: — Vsaki t eden se prečiščavao. — Lübi mladina Marijo, küšni svetinjico brezmadežnoga poprijetja, štero nosiš, gda pride vüra skušnjav na tebe i z detečim vüpanjom pravi Mariji: Mamika čuvaj me, ka čisti (a) ostanem. — Veselje štero boš čüto nad zmagov bo vekše, kak je vso svetsko veselje. — Opojne pijače vsikdar zmerno vživli mladina, — ar kak sv. Düh pravi „v vini je nečistost“. Hrani se gostokrat, bar mesečno z angelskim krühom po sv. prečiščavanji, te boš angelsko düšo meo.

Sv. Alojzij je bio veliki bogataš, a njegove hrana i obleka je bila prosta. Ti mladina naše fare, morem te pohvaliti, se nosiš prosto. Obdraži to navado. Povajte kem več lenü, ž njega se da napraviti tüdi lepa gornja obleka pofarbana.

Sv. Alojzij je bogao svoje stariše i naprej postavlene popolnoma. Jako veliko želo je meo po samostanskom življenji, a oča njemi je brano to. Bogao je i moło pa z molitvijov pridobo očó. — Neizmerno boli stariša vsaka šče tak mala reč, štero njemi dete nazaj potočne, vsaka šče tak mala nepokorščina. — Neizmerno ga boli, ar stariša stane nedopovedljivo dosta trüdov, dokeč deco odgoji. — Zato vsikdar pitajte očó i mater prle kak kaj začnete: de dobro tak, je prav tak i nikdar ne delajte nikaj proti njihovoj volji.

no na Dunaji (Beči). Té mir je Bočkaji priznao Erdelsko i vzhodni deo Vogrske do Tise. Posebno važne so pa določbe glede vereizpovedi. Člen prvi dovolüje magnatom, plemičom, slobodnim mestom i trgom, ki so neposredno kroni podložni, versko slobodo, vendar „brezi škode katoličanske vere“. Dühovništvo, cerkve i poslopja katoličancov morajo ostati nedotaknjena; ka je prišlo dozđaj v drüge roke, se ima vrniti prvotnim lastnikom. Dunajski mir pomeni za lüterane na Vogrskom začetek nove dobe. Plemenitašje na zapadnom Vogrskom so začnoli protizakonito tüdi pri svojih podložnikih po vesnicaj vpelavati novo vero, tak Sechyji, Battyani, Nadasdy i drügi. Cerkev, šterim so bili patroni, so izročili lüteranskim predikantom, ne gledoč na klavzulo „brezi škode katoličanske cerkve.“ Tak je Tomaž Nadasdy sebi podložne slovenske kmete pridobo za novo vero deloma z darovi, deloma pa z grož-

Samo zapovedi za greh ne smete bogati ovo vse. Stov pokorščinov postane v družini edno srce i se naseli v njej mir, ki presega vso bogastvo sveta. Sledila je po govori, šteri je napravio na mladino globoki votis, pesem na čast sv. Alojziji. Za tov je igrao i spevao tamburaški zbor i se je čtelo od dužnosti mladine, ka more iti naprej v borbe za krščanska načela. Po igranji se je čtelo mantrništvo plebanoša Bati Ludvika voditela kat akcije v Mehiki, ki je l. 1926. s zastopnikoma mladine življenje dao za Jezusa.

M. Polana. Krave so se spačile našemi širiteli Šernek Franci i ga z ženov vred poškodüvale. Oba sta pa že zvün vse nevarnosti.

Naši delavci.

Na tom mestu se tjeđen za tjeđnom spominamo naših delavcov. Pisali bomo ešče dele od njüvih potreboč, nevol i radosti, od njihovoga zdravja i betega, od vseh žrtev, s šterimi se poslavlajo od rojstnih vesnic i bežijo na tujino.

Mnoga pitanja, ki se kak čarni oblaki vlačijo nad našov krajinov, bomo skušali postaviti na svetlejša mesta i je po mogočnosti rešiti.

Prvo takše pitanje, mimo šteroga nemremo, če mislimo na prišestnost našega lüdstva, je pitanje: Zakaj naši lüdjje bežijo v tujino? Za vnogoga je to ne nikše pitanje, ar njemi je nikdar ne trbelo i njemi tüdi zdaj ne trbe iti v tujino na delo. Za vnoge pa je to bridko spóznanje, mimo šteroga nemrejo če ščejo živeti. Preveč dobro znajo naši gorički bratje i sestre, kak žmetno je vsakše leto püstiti rojstni kraj i si iti v tujino služiti vsakdanjšnji krüh.

Skopost goričke zemlé, preoblüdenost, žmetni časi, vse to tira naše lüdstvo v tujino. Vendar bi svojoj zemli, preoblüdenosti, žmetnim časom i

njami i kaštigami. Vse farne cerkve, kelko jih je bilo v železni županiji, so prišle lüteranom v roke. Lüteranski predikantje so si ne vüпали včasi opüstiti katoličanskih navad, da ne bi zbüdili med lüdstvom odpora. Opravlali so božo službo v mešni obleki, kipe i slike Matere bože i svetnikov so neháli v cerkvi, svetili so Marijine svetke, pridržali spoved i nosili sveto hostijo betežnikom. Tak se je na večih krajaj prevrat izvršo, ne da bi lüdstvo opazilo velke izpremembe. L. 1627. so bile na zapoved lüteranskoga konzistorija obiskane i popisane vse „slovenske cerkve“ v Železni županiji. Iz zapisnika je razvidno, da so imeli te lüteranje v oblasti sledeče župnije: sv. Helena v Pertoči, sv. Jurij v Rogaševcih, sv. Mikloš v Soboti, Matere bože na Tišini, sv. Benedikt v Ivanovcih, sv. Mikloš v Seli, sv. Nedela v Gornjih Petrovcih, pri Gradi (Gornja Lendava), Gornjem Siniki i v Martjancih.

(Dale.)

samomi sebi delali krivico, če bi beg našega lüdstva v tujino naložili samo na njihove rame.

Pravični moramo biti. I če smo pravični, moramo ločiti naše delavce na tri dele: Prvi del beži v tujino zavolo krüha, šteroga njemi rodna zemla ne dá v zadostnoj meri; drügi zovolo zaslužka, ki se njemi v tujini ponüvle; tretji pa — ne pitajte, zakoj! Tak, zavolo lepšega. Šče se njemi pokvarjenoga, mestnoga življenja i slobode.

Stavimo se pri prvom. Beg v tujino zavolo krüha. Prežmetno je dén denjšnji pitanje, krüha. Vnogi ga samo zato rešüjejo, da si s tem krüh slüžijo. Od takših rešitelov bi zabadav čakali rešitve. Vsikdar so se ešče najšli takši Petreki i Pavleki, šteri so v imeni lüdske sreče delali za svojo srečo. I tüdi zdaj so med nami takši. Na té se gájiti bi bila bridka zmotnost.

Ka pa naj činimo? Ali se naj skončamo, kak to dnesdén vnogi delajo? Življenja si vzeti nesmimo, ar smo si ga ne sami dali. Sami si moramo pomagati. Nesmimo čakati pomoči od indri, ne se zanášati na sladke oblübe ništernikov i držati navskriž rokè. Vse to nam ne bi prineslo rešitve. Iskati jo moramo sami, dokeč je ne najdemo.

Če Slovenska krajina v istini nemre preživeti vsega svojega lüdstva i da vnogi morajo v tujino za krühom, te je potrebno, da se tem lüdem pomága. Izseljeniške družbe i Borze dela morajo gledati na to, da preskrbijo delo najprvle tistim, ki so ga najbolje potrebni.

Pa tüdi s tem, da lüdem leto za letom preskrbijo delo, da njim sprävijo pot do krüha, je šče vse premalo napravleno za njé i za delavce. Kelkokrat smo se že meli priliko osvedóčiti, kak malo zagotóvleni je tühinski krüh. Nekda je bila Severna Amerika tisti raj, v šteroga so bežali naši lüdjje, pred ništernimi leti so domači agenti Južno Ameriko napravili za prava nebesa i za lepe peneze tá zavájali naše lüdstvo. Zdaj je našemi lüdstvi takša blagoslovljena dežela Francija. Tak so naše lüdstvo zagánja zdaj v edno, zdaj v drügo stran, postane čista zmešano i si ne ve več kaj začnoti od prevnogih nevol. Da bi pa začnoli misliti na domače prilike, da bi si prizadevalo zboljšati svoje živlenjske potrebóče, na to pa nema časa misliti.

Prepotrebno bi bilo za delavce, ki so prisiljeni iti v tujino, da bi se združili i si osnóvali fond (sklad), v šteroga bi letno plačüvali nezatno vsoto i iz šteroga bi v letaj starosti, gda za delo ne bi bili več sposobni, dobivali lepo pokojnino. Po drugih državaj (v Belgiji, Holandskoj, Nemčiji) so vse to že davno napravili.

Ne samo delavcom, tüdi kmetom valá té stavek: Če ščemo, da gda

kaj doségremo, se moramo združiti! Samo poglednite naše kmete, kakši so. Eden pa drugi se nevoliva, ka bi pa kak bi, da bi pa šteri sprevidu, ka se sám najbolje dá izkoriščati, od toga pa nega guča. Vě bi njemi pa moglo oči odpreti, gda svojo govedino, ki jo je pred par vōrami za 2 pa pol dinara mesari odao, nazáj küpi za 12 dinarov. Ej bogme, ešče moj oča Marko bi si globoko zdehnoli nad takšim djanjom.

Da se naše delavstvo i naše kmečko lüdstvo reši izmozgávanja brezsrčnih kapitalistov, je potrebno, da se združí i se z združenimi močmi bori za svoje pravice!

Sin očé Marka.

Iz Francije smo dóbili sledeče pismo: „Tü v kraji Garancieres pri Parizi nas biva že več let preci iz Slovenske krajine. Letos je prišlo preci naših rojakov iz ókolice Sóbote. Jaz Car Leopold, mesar i kelnar iz Rankovec, bivam izmed njih najduže tü; na to veselje, da imam v svojoj okolici telko domačinov, priredim prekmursko veselico v našem kraji 24. t. m. Vabim vse dečke i deklet iz bližnjih krajov; igrala bo tüdi prekmurska godba.“ — Pismo je prekesno prišlo za zadnje Novine. Mogoče zvedimo, kakša je bila vaša veselica i kak se je obnesla?

Velko slovensko delo.

22. junija so slovesno odprli v Ljubljani slovensko „Narodno galerijo“. To je velka zbirka podob (slik), kipov i drugih umetnin, štere so nameščene v 12 dvoranaj. Dnes je zbranih že 215 podob, 7 stenskih podob (na zidi), 54 kipov i 2 oltara.

L. 1918. se je nastavilo društvo, ki je začnolō zbirati „najbolše umetnine vseh časov, štere je stvōro slovenski düh“, da bi s tem postavili „neminlivi spomenik Slovenstva“ i „zagotōvili Slovencom glas popuno kulturnoga naroda“, kak pravi razglas iz l. 1918. Brezi dvojbe je to delo ogromnoga pomena za düševno življenje Slovincov. Posebnost i redkost të zbirke pa je to, da niti v Zagrebi, Belgradi, Beči, Gradci, Pragi itd. nemajo zbirke, gde bi bilé zbrane samo domače umetnine, liki so znosili dela iz vseh narodov. „Narodna galerija“ v Ljubljani pa zbira samo slovenska dela. To zbiranje ide vsigdar naprej i se bo nadaljávalo, dokeč bo kaj Slovincov v Sloveniji.

Naj nišče, ki obišče Ljubljano, ne pozabi poglednoti naše „Narodne galerije“! Düševno delo naših prednikov nam dáva moč i kaže pot za naše mišljenje i delo k vsigdar vékšoj popunosti.

Po domovini.

Slovenec — vrtnar v Argentiniji. Ljubljano je obiskao njeni rojak Friderik Eber, ki se je pred 20 leti naselo v južnoj Ameriki. Naskori se je pokazao kak dober vrtnar. Dnes pa má edno izmed najvećkih vrtnarij v južnoj Ameriki. Njegov ógrad v Saltimeri 16 hektarov. Eber je prepotüvao Nemčijo, Austrijo i Vogrsko, da sklene zveze za odájo seménja; rože z njegove plantáže se izvažajo v ameriškanske i europske države. Eber piše tüdi mejke pesmice v španskom jeziki. Lübi svojo domovino, záto jo pogosto obiskávla.

Slovenec — profesor v Bosni Znani pisateo profesor Ivan Dolenc je bio pred meseci premešćeni iz Ljubljane v Mostar, ki je v „negdašnjoj“ Bosni. Dijaki se prostovolno vćijo od njega slovenskoga jezika. V Sloveniji se najmre vći srbskohrvaški jezik; v krajaj, gde živéjo Hrvati i Srbi, se pa slovenščina v šolaj ne vći. Prof. Dolenc pravi, da se bosanski muslimanski dijaki jako radi vćijo slovenske pesmice na pamet.

Vihér v Zagrebi. Preminóčo sredo se je nad Zagrebom vtrgno oblak, tak da so velke vnóžine vodin preplavile vulice. Cestna električna železnica se je stavila, voda je prišla v kleti i v niže ležéća stanüvanja.

Bolgarski inžiniri so obiskali preminóči tjeden Ljabljano, Bled i Gorenjsko. Bili so jako prisrčno sprejéti med Slovinci. Prle so se bolgarski inžiniri müdili v Belgradi, gde se je vršilo zborüvanje slovanskih inžinirov. — Pri toj priliki se spominamo, da je rávno pred 10 leti bio vmórjeni Aleksander Stambolijski, predsednik bolgarske vlade zemledelcov. Stambolijski je bio veliki zagovornik združenja Bolgarije z Jugoslavijov, v sküпно veliko državi — ar smo vsi jüžni Slovani! Dosta dela ešče čaka za dosego toga namena, ali namen je veliki i pravićen!

Dr. Anton B. Jeglič, bivši ljubljanski püšpek, ki má zdaj častni naslov nadpüšpek i vćile svoj pokoj v Gornjem gradi, je svetio svoj 84. god. Prevzvišenoga dobrotnika Slovincov, ki je obiskao l. 1930. tüdi našo krajino (Bogojino, Črensovce, Lendavo, Sóboto), naj ešče dugo zdravoga živé Bog!

Pred petimi leti je 25 letnoga delavca s količom bujo blüzi Kamnika Peter Zamljen. Krvavo delo je zdaj prišlo na svetlo.

Zaprlí so že drugoga poštaru, ki je na železnici vzeo več pisem i vzeo iz ednoga 20 Din. Zgübo je tüdi slüžbo.

V Grosuplji na Dolenjskom je strela vužgála velko tovarno za motvoze i voža. Poleg dela fabrike same je zgorelo tüdi mnogo prediva i gotovoga motvoza.

Ráteče so mala vés na Gorenjskom blüzi taljanske mejé. Iz njih pela pot v prelepo dolino Planico med ostrimi, visikimi pećinami. L. 1926. je obiskalo té kraj 111 lüdi, l. 1930. že 912; 1932. pa 2079! To lepo kaže, kak rasté „tujski promet“ v Sloveniji. Čüdivito Planico je pred 5 leti obiskalo tüdi nekaj naših dijakov.

Od dneva do dneva.

Potégnoli so je za nos! Francuski visokošolci v Strasburgi so pripravili velko svečano večerjo, da bi si kaj zaslüžili za počitniška potüvanja. Da bi pa prišlo kem več lüdi na njihovo večerjo, so si nekaj „zmislili“. Razglasili so po vsem mesti, da pride na njihovo gošćenje tüdi neki poznani slovanski politik. Velka vnóžina lüdi je šla čakati na železnico toga politika, da se je pa jako naglo v auti odpe-lao. Večer se je vse trlo v velkoj dvorani, vsi so plačali visoko vstopnino. Zdaj se pokaže gospod z belov bradov — pričaküvani politik! — i si jo potégne z obraza... Pokazao se je mladi obraz dijaka, šteri se je zahvalobčinstvi, da je v tak lepom števíli počástilo dijaško prireditev. Lüdje so vesélo pokali i se smejáli, ar dijakom radi odpüstijo, zlasti če celo mesto tak dobro za nas potegnejo. Radovednost pa je ednok pá „gorplačala“!

Imé Hitler je razširjeno med židovami na Poljskom i Češkom. Ar pa Hitler v Nemćiji ostro preganja židove, si vsi tej židovje naglo „prepišüjejo“ imena!

Belgijski krao Albert I. je na francuskom vseučilišći v Strasburgi bio imenüvani za častnoga doktora, ar je prej veliki prijateo francuskoga naroda i delavec za svetovni mir.

V Švici nosijo glühi lüdjé posebna znamenja.

Kača okoli šinjeka. V Amerikanskem mestu se je R. L. sprehajao v ogradi. Z dreva njemu je spadnola na glavo velikanska kača „kobra“ i se njemu zasukala okoli šinjeka. Mož je ostao koražen i je zgrabo kačo, ali ona ga je zdaj močno stisnola. Zato je poslao svojega slugo po pükšo, naj bi na kačo strelao. Pükša pa se je ne štela zmrstiti. Mož je napuno vse moči i se je kače srečno rešo.

Dva nosa. V Parizi so doktorje opravili nenavadno operacijo. Neki možki je meo poleg nosa čuden izrastek. Opazili so, da je to bio nekakši drugi nos. Posrečilo se njim je, odrezati ga.

V Romuniji se je v nekom kraju pokazao človek, ki se glási za evangelista. Nekoga kmeta je osvedočo, da ga lejko spravi v živo zvezo z Bogom. Naložo je vsaj družini, da morajo eden mesec živeti spokorno i četeti same svete knige. Po dobrom tjedni pa je vsa družina začnola noreti: podirali so si hižo, pobili živino i se bičüvali do krvi. Prepelali so je v norišnico, — „evangelista“ pa v vözo.

Najšli so človeško okostje v bližini Mainza v Nemčiji, ki je po računaj vučenjakov staro 120.000 let.

Stolno cerkev so začnoli zidati v Madridi, glavnom mešti Španije. Zavolo revolucionarne vlade so bili prisiljeni z delom henjati.

„Palačo sovjetov“ bodo zidali v Moskvi. V ednojsamoj dvorani bo mesta za 20.000 ljudi. Na palači bo stao steber Lenina, visiki 50 do 75 metrov.

100 km daleč strelajo z zračnim torpedom!

Na Mont Everest, najvišišo goro sveta v Aziji, so šli zadnji čas Angleži. Zavolo snežnih viherov so se morali staviti 6000 m visoko. Gora je pa visika 8882 m.

Vse kokoši so zapisali i njim napravili znamenja v amerikanskem mestu Trenta — zato, da bi leži najšli kürje tovaje.

Trgovec v Guatemali je začno iz pokvarjenih automobilskih obročov izdelovati sandále (papuče).

Pravni nasveti.

J. N. P. P. 1. Merar je zmero mejo, ne bilo poleg župana i ne ednoga od mejašov. Odgovor: Če ste z mejov nezadovolni, pozóvite sodišče, ki na mestu zasliši vse mejaše. — 2. Pravica uporablati pot se pridobi s trestiletnim nepretrganim hasnüvanjom, na javnom (občinskem) zemlišči pa s štiridesetletnim. Po tom se ravnajte!

Po katoličanskem sveti

Drüga najvejša cerkev na sveti. Junija 5. je blagoslovo kardinal Mac Rory, papov odposlanec v Liverpooli na Angleškem vogelni kamen nove stolne cerkvi, štera de posvečena Kristuši krali. Cerkev de koštala jezero milijon dinarov i de za cerkvijov sv. Petra v Rimi najvejša na sveti. Pri posvetitvi vogelnoga kamna je bilo navzočih 40 püšpekov i par sto-jezero vernikov.

Kanada. Kanadski katoličani jako goreče podpirajo misijone. Majo v misijonaj 6 püšpekov, 1 apoštolskoga prefekta, 5 apoštolskih administratorov, 430 dühovnikov, 220 redovnih bratov, i 494 redovnice. Lani so kanadančani šest milijon dinarov poslali za gordržanje misijonov, za širjenje Jezušovoga kralstva.

Francoski slepci. L. 1929. je nastavleno v Franciji društvo slepcov. Pristopilo jih je 4000. To društvo slepcov opravlja razširjavle i vodi križarsko molitveno vojsko med združeniimi slepci celoga sveta. Slepci darüjejo svojo slepoto i goreče molitve za düševne slepce, za grešnike, da bi njim zasijala svetloba Kristušove prave vere. Pariški kardinal Verdier, go-

reči tretjerednik sv. Franciška Ass., je obiskao te dni slepec v Parizi i je s svojov lübeznostjov do skuzgeno. Gospod püšpek — kardinal ma smileno srce i zgodi se večkrat, ka siromakom i brezposelnim ne samo ka dava hrano, nego sam njim večkrat dvori pri stoli.

Tolažba sv. Oče. Pri sv. Oči se je zglaso angleški püšpek iz Leeda, z imenom Cowgill. Pri obiski je omeno sv. Oči, ka je v zadnjih petih letaj posveto v svojoj püšpekiji. 35 cerkvi. V teh strašnih časaj, gda se tak grdo napada vera i Kristušova Cerkev, i gda zavolo toga tak bridko trpi papino očinsko srce, — je ta posvetitev telikih cerkv, velikanska tolažba za sv. očo, pravi te püšpek.

Ogledalo časa.

„Hej Slovenci“. Idem po cesti mimo meščanske šole, gde se je ravno končalo včenjë. Pred menov se paščijo učenci. Poslušam, ka gučijo.

„Ali si vido, kak se je vučiteo razčemerio, gda smo spevali Hej Slovenci?“

„Kakpa sem vido. Liki zaistino ne vem, zakaj se je čemerio. Vej smo prav spevali.“

„Kakpa smo prav spevali, liki spevati bi morali „Hej Slovenci“; pa ne Hej Slovenci.“

„Zakaj pa ne „Hej Slovenci“, vej smo pa Slovenci?“

„No, ti si pa resan za mesec. „Hej Slovenci“ je vendar prepovedano.“

Jako sem se začüdüvao, ar sem ešče nindri ne čteo niti čüo, da bi bilo to prepovedano, pa čtem vsaki den novine i tüdi na sporedi neke ženske proslave sem pred kratkim čteo, da bodo spevali „Što čutiš, Srbine tužni“, pa ne bi smeli spevati „Hej Slovenci“? Čisto gotovo so se zmotili, tüdi vučiteo se je zmoto, osvedočeni sem, da svojo zmoto ešče rad popravi.

(Po „Sodobnosti“ 1933, 4—5.)

Države sveta.

	Zemla km ²	Prebiv.	Zemla km ²	Prebiv.
16. Jugoslavija, kral. (Beograd)	248.665	13.000.000	V Ameriki: Niz. Gvajana (Paramaribo)	129.000 140.000
17. Latvija, republika (Riga)	66.000	2.000.000	25. Norveška, kraljevina (Oslo)	324.000 3.000.000
18. Liechtenstein, knež. (Vaduz)	159	12.000	Kolonije: Spitzbergi i drügi otoki v Severn. Cedenom morji	64.000 1.000
19. Litva, republika (Kaunas)	56.000	2.300.000	26. Poljska, republika (Varšava)	388.000 30.000.000
20. Luksenburg, vel. vojvodina (Luksenburg)	2.600	300.000	27. Portugalska, repub. (Lisbora)	89.000 6.000.000
21. Madžarska, kral. (Budapest)	93.000	8.500.000	Kolonije v Afriki: Azori, Madeira, Kapverdski otoki (Funchal)	7.000 500.000
22. Monako, kneževina (Monako)	1.500	25.000	Portug. Guineja	36.000 300.000
23. Nemčija, zvez. rep. (Berlin)	470.000	64.000.000	Portug. Zap. Afrika	1.200.000 2.500.000
24. Nizozemska, kral. (Amsterdam)	34.000	8.000.000	V Aziji: Port. v Indija	4.000 600.000
Kolonije v Aziji: Nizoz. Indija in Nova Guinea (Batavia)	1.900.000	50.000.000	Makao, Timor	16.000 500.000
			28. Romunija, kral. (Bukarešta)	295.000 17.000.000

Nedela po Risalaj tretja.

Na spomin 1900 letnice svoje križne smrti, Gospod Jezus, po svojih svetih ranaj reši grešni svet!

Evang. sv. Lükáča XIV.

V onom vremeni, približavali so se k Jezusi publikánuške i grešnicke, da bi ga poslušali. I mrmrali so farizeuše i pisáče, govoreči: ka ete grešnike k sebi jemlé i jej z njimi. I veli njim prilike eto, govoreči: „Što je z vas človek, ki má sto ovc i če zgübi edno z njih, jeli ne ostavi devetdeset i devet v püstini i ide k tistoj, štera je zgüblena, dokeč je ne najde, dene jo na pléča svoja, radiuvajoči se; i domó pridóči, vküp zazové prijatele i sósíde, govoreči njim: vésejte se zmenov, ar sem najšeo ovco svojo, štera je zgüblena. Velim vam, ka tak radost bode v nebi nad ednim grešnikom pokoro činéčim bole, liki nad devetdeset i devetimi pravičnimi šteri ne potrebüjo pokore. Ali štera ženska, imajoča deset grošov, če zgübi en groš, jeli ne vužgé svečo i pomeče hižo i išče skrbilivo, dokeč ga ne najde? I gda ga najde, vküp zazové prijateljke i soside, govoreča: Veséjte se zmenom, ar sem najšla groš, šteroga sem zgübila! Tak velim vam, radost bode pred angelmi božimi nad ednim pokoro činéčim grešnikom.“

* * *

Denéšnji evangelium skoron ne potrebüje razlage, vsaka pridana reč zasenči lepoto slike.

Jezus, ki nam je bio v vsem podoben, samo v grehi nej, je lübo grešnicke — kak nišče drügi. Cilo jo je z njimi: to je bio znak največšega prijateljstva.

Gizdavim vučenjakom je to nej bilo po voli, pa jim je povedao priliko.

Jezus — dobri pastir — to je Njegova najstarejša slika, takše so najšli v Katakombaj (skriti podzemelski prostori; gde so se prvi kršćenice zbirali k službi božoj), tó ostane Jezusova najlepša fotografija. Šče drügo priliko jim je povedao!

Kmična je bila hižica te ženske, zna biti niti oken nej mela.

Drakma, telko je znesao dnevni zaslužek v tistom vremeni.

Naše düše so tüdi kak penez, kak najdragši penez, ki nosi na sebi podobo samoga Boga —

Zavüpajmo se Tomi, ki tak lübi blo-deče srce...

PREKOSNICE.

Na sodnji.

Ste ne mislili, vi obtoženec, na svojo bodočnost, gda ste te vlom v posojilnico napravili? Mislo sam i ravno zato sam vzeo vse peneze iz blagajne.

Prašek proti kebrom.

Vam kaj hasni, prašek, šteroga sam vam dao proti kebrom? Kaj ginejo? Izvrsten je. Naše stenice zdaj drügo ne jejo kak samo te prašek.

Dijaško polje.

Dne 1. julija ob 1/2 10^h se bo vršil v Martinišču v Soboti sestanek kongregacije. Vabljeni vsi srednješolci!

Gospodarstvo.

Dopunitev agrarnoga zakona.

Svoj čas smo že pisali v Novinaj, da stalen agrarni zakon dobi nekše spremembe. Te dni so te spremembe zglasane v parlamenti. Te spremembe se v glavnem tičejo 1) Cen, ka do te nekeliko znižane; 2) šum, ka bode teh del tüdi razdeljen i 3) odplačilnoga roka, ka de interesent lahko v 30 letaj odplačüvao agrarno zemlo. Tiste šume, štere so se skrčile, strebile i se že pet let povajo, se več ne držijo za šumska tla, i je ne trbe nazaj posaditi. Razdaljeno bo vsega sküpno 550 jezero kat. oralov zemle i 180 jezero kat. oralov šume. Na dobrovolce odpadne 170 jezero oralov zemle, štero dobijo od države brezplačno. Dozdajšnji štirje pravilniki več ne valajo, minister za kmetijstvo bo vödao novoga. Gda ga dobimo, bomo ga kak i vse spremembe zakona obširno razložili v naših Novinaj.

Dolnja Lendava. Čebelarska podružnica v Dolnji Lendavi priredi dne 25. junija t. l. v osnovni šoli v Dolnji Lendavi enodnevni čebelarski tečaj z začetkom ob 9 uri dopoldne. Istega bo vodil predsednik Zveze čebelarskih podružnic za mariborsko okrožje g. Peternel H. iz Celja.

Ker je ta tečaj namenjen za pospešitev čebelarstva v našem srezu, vabi podružnica tem potom vse svoje člane, kakor tudi ostale čebelarše ter ljubitelje čebel, da se istega v čimvečjem številu udeležijo. Poleg teoretičnih predavanj se bode tudi praktično izvedlo kuhanje in stiskanje voska na podružnični stiskalnici. Vsi čebelarji, ki imate v zalogi več neuporabnih satnic, jih pošljite do navedenega dne podružnici. Dobljeni vosek se Vam vrne.

Odbor.

Cene:

Pšenice Din 160.—, žito Din 100.—, kukorica Din 125.—, proso Din 150.—, oves Din 100.—, hajdina Din 180.—

Pošta.

Kerec M. Villiers. Francija. Din. 224 sprejeli. Nesmo pa dobili pisma, kak naj te peneze razdelimo. Prosimo kak najhitrej odgovor. — Vsem. Konec junija je tü, prosimo za naročnino. Tiskarna, pošta, fabrika ne čakajo.

Vajenca za krojaško obrt išče

MATIJA SLAVIC, krojaški mojster v Lipovcih, p. Beltinci.

VAŽNO! Tem **VAŽNO!**

potom naznanjam lastnikom mlatilnih strojev in mlinov, da dobijo po neverjetno nizkih cenah

REMENJE

pri

BADER HERMAN trgovci z usnjem v D. LENDAVI

Ustanovljeno 1895

Remenje je iz najboljših inozemskih tovarn, dobi se vsake širokosti.

Moja trgovina je v Prekmurju najbolj znana, zaupanja vredna in najstarejša trgovina z usnjem.

BANKA BARUCH

15. Rue Lafayette
PARIS

Telef.: Trinité 81-74 — Telef.: Trinité 81-75
Naslov brzojavkam: Jugobaruch Paris 22

Banka Jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu.

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne poslove najkulantneje Poštni uradi

v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune:

BELGIJA: No. 3064-64 Bruxelles,
FRANCIJA: No. 1117-94 Paris,
HOLANDIJA: No. 1458-65 Ned. Dienst,
LUKSEMBURG: No. 5967 Luxembourg

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. (14)

Glasüjte v Novinaj!